

KIRGIZCA VE TÜRKÇEDEKİ FİİLDEN TÜRETİLEN SIFATLAR ÜZERİNE

Durdu YÜCEL*

ÖZET

Bu yazıda aynı dilin farklı lehçelerindeki yapım eklerinin kullanımı ele alınmaya çalışılmıştır. Bu lehçelerdeki ekler aynı kullanıma, işleve ve sese sahip olmayabilir; bir lehçede bulunan ek, diğer lehçede bulunmayabilir.

Çalışmamızda Kırgız ve Türkiye Türkçesi'ndeki fiilden sıfat yapım ekleri karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Her iki lehçede kullanılan fiilden sıfat yapım ekleri, genellikle anlam açısından birbirine uygun düşer, ama çoğunlukla fonetik ve kullanım özelliği açısından farklıdır. Bu karşılaştırma sonucunda, bazı eklerin bir lehçede kullanılırken diğer lehçede kullanılmadığı, bazı eklerin az kullanıldığı, bazı eklerin işlevliğini kaybettiği ve bazı eklerin ise ortak olduğu görülmektedir. Bu iki lehçenin yanı sıra yeri geldiğinde farklı lehçelerden de örnekler verilerek, konu daha da açık hale getirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kırgız Türkçesi, Türkiye Türkçesi, fonetik özellik, fiilden sıfat yapım ekleri.

ABSTRACT

In this paper we have taken derivative suffixes in two different dialects of Turkish language. The derivative suffixes in two dialects may not have same semantic functions and phonetic variants. A suffix of one dialect can not be found in other dialect.

We have studied participial suffixes in Turkey Turkish and Kirghiz Turkish with a comparative manner. Most of the suffixes with regard to semantic are the same in two dialects. However they differ in their phonetics and functions. As a result of our research we have found that some suffixes are used in only one dialect, some have a wide usage in one but not in the other, some are totally extinct in one dialect while have a limited usage in the other. In case of need we have used examples from other Turkish dialects other than Turkey Turkish and Kirghiz Turkish.

Key Words: Kirghiz Turkish, Turkey Turkish, Phonetic feature, Participial suffixes.

Fiilden türetilen sıfatlar genelde hem Kırgız Türkçesi'nde hem de Türkiye Türkçesi'nde sık kullanılır, fakat onları araştırmak hem ilmi hem de teorik incelik gerektirir. Çünkü fiilden türetilen sıfatlar ile fiilin özel hallerinin birbirine yakınlığı, çoğu durumda bunların karıştırılmasına sebep olur. Türkoloji sahasında günümüze kadar canlılığını kaybetmeyen bu sorun, bilakis daha derin araştırmaları ve somutlaştırmayı gerektirmektedir.

Dillerin genelinde çoğunlukla fiilden türetilen sıfatlar gösterilmesine rağmen, onlara hangi sebepten sıfat olarak bakılması gerektiği ilmi araştırmayla net olarak ortaya konulmamaktadır [Kononov 1956: 148-153; Gabain 1988: 55-58; Abdurahmonov 1975: 275-288; Abduvaliev 2008: 110-111; AKAT 2009: 330-331]. Bazı kaynaklarda ise böyle kelimelere niçin sıfat olarak bakıldığı az da olsa ilmi araştırma ile desteklenir [Vinogradov 1986: 127-137; GSB 1981: 172-183; Tadikin 1971:8-13; Hidirova 2006 9-10; Devletov-Kudaybergenov 1980: 177]. Bu yönden V.V. Vinogradov'un şu görüşü önemlidir: "Sıfatların niteliği zamana bağlı değildir... Oysa ki, sıfata ait olan şekillerin çoğu fiilden geliyor. Bunlar nesneye atanan ve onu sıfat gibi tanımlayan sıfat-fiillerdir. Tabii ki, fiil şekillerinden ayrılmayan sıfat-fiillerde fiilin çatı ve tür gibi temel semantik belirtileri korunmaktadır" [Vinogradov 1986: 227-228]. Başkurt Türkçesi gramerinde buna uygun şu örnekler verilir: « -ır/-er, -or/-ör, -r ekleri. Etimolojik bakımdan bu eklerle

* BGU (Bişkek Sosyal Bilimler Üniversitesi), Doktora Öğrencisi

oluşan sıfat-fiiller süreçsellik niteliğini kaybederek ve fiil gövdesiyle olan bağlantısı kesilerek fiilden türetilen sıfatlara geçer: *altmış yaşar* - altmış yaşındaki, *kaynar (su)* – kaynayan (su), *huzursuz (çocuk)*” [GSB 1981: 178], Ç.H. Hidirova V.N. Tadikin’in görüşlerine göre sıfatlar statik niteliği taşıırken sıfat-fiiller dinamik niteliği taşımaktadır [Tadikin 1971: 8-13; Hidirova 2006: 9-10]. S.Davletov, S.Kudaybergenov’lar ise “Sıfat-fiillerle sıfatlar ismin genel niteliğini anlatır ve tamlayan görevini yapsa bile ikisi birbirinden farklıdır. Sıfat-fiillerle çekim ekleri her zaman eklenir. Onların isim anlamındaki hususa sahip olduğu böyledir. Bu koşulda onlar isim anlamında eylemi belirtir: *Kündün caaganı ulamdan ulam kalındadı* (K.C.)...*Acardın kaçarı eç kimdin oyuna kelbegen iş ele* (K.C.).

Sıfat-fiiller isim anlamında kullandığı zaman isim anlamı ya da eylemin ismini, süreci anlatır. Ama o zaman da fiile ait olan zamanı ve yönetim yetenekliliğini korur ve sentaks fonksiyonu da değişir. *Köp çaşagan adam bilbeyt, köptü körgön adam bilet – Köp çaşagan bilbeyt, köptü körgön bilet...*” [Davletov, Kudaybergenov 1980: 177].

Yukarıdaki örneklerden şu sonuç çıkmaktadır: Fiillere sıfatı yapan ekler eklendiği zaman, ilk kökün eylemlilik anlamı zayıflar, zaman ve şahıs anlamı kaybolur, belli olma anlamı yükselir, hemen isim ile bağlanarak onun durgun halini anlatırsa sıfata geçer. Onlar nasıl? Hangi? sorularına cevap verir: *açık eşik, tunuk köl, asma köpürö, oolukma kişi, asırandı bala, darıldak neme* vb.

Karşılaştırılan dillerde fiilden sıfat yapan ekler, genellikle anlam açısından birbirine uygun düşer, ama çoğunlukla fonetik açıdan ve kullanma özelliği açısından farklıdır. Mesela **-ık** Kırgızcadaki fiilden sıfat türeten çok kullanılan eklerdir ve esasla açıklanan eyleme rastlanmadan ortaya çıkan sonucu nesnenin niteliği olarak anlatır: *buzuk (saat), açık (tereze), cabık (darbaza), sınık (idiş), kaynak (suu)*. *Oşonu çay orduna kaynak suuga salıp, az içse darı, köp içse bir aptaga cetpey cüröktün işteşin buzat imiş* (M.C.). *Tunuk sezim, asıl oy-maksat bizdin adamdardı alga ceteleyt*.

“Biçim yansımali ve ses yansımali sözlerden türetilen fiiller de bu eklerin yardımı ile sıfata geçer (*bolcura-k, kalcıra-k, ölcürö-k, darıldı-k, dınılda-k, caltılda-k, çalpılda-k, çelkilde-k*). Bu türden sıfatlar esas ile açıklanan yansımayı, hareketli işaret gibi yansıtır, ayrıca tasvir etmede geniş biçimde kullanılır. Netice olarak tasvir edilen nesne, hayali bir çizgi olarak ortaya çıkar”. [Davletov, Kudaybergenov 1980: 100].

Türkiye Türkçesinde fiilden sıfat türeten **-(i)k** eki bir taraftan az kullanılan ek olarak görülse de (Kononov 1956: 151), diğer taraftan da işlek bir ek olarak görmek gerekir: “**-(e)k** eki - işlek eklerden biridir. Ünlü ile biten fiillerde, **-k** şekli eklenir, ünsüzle biten fiillerden sonra sondaki ünlüye göre **-ak, -ek** şekilleri eklenir. Çoklukta önce söz konusu ek çokluk, bolluk anlamı veren sıfatları yapar: *sula-k (arazi), kur(u) -(a)k (iklim), kıvr -(a)k (hareket), ürk-(e)k (kedi), parla-k (maden), sars-(a)k (vücut)*. [Ediskun 1993: 150], «*şımar-(i)k (çocuk) – dolaş-(i)k (ip), buruş-(u)k yüz, patla-k (lastik), çatla-k (tahta), değiş-(i)k (yazı), sürt-(ü)k (kadın)*. *Ez-(i)k (domates) – kıv-(i)r-(i)k (saç), çarp-(i)k (masa), yık-(i)k (duvar)*. [Ergin 2000: 257-260].

Bu durumda, **-(i)k** ekini fiilden sıfat türeten ek olarak değerlendirebiliriz, çünkü bu ek her iki lehçede de işlek bir ek olarak kullanıldığı görülmektedir: *açık- açık, bozuk – buzuk, sönük – öçük, ürkek - ürkök*.

-ma eki. Karşılaştırılan lehçelerde bu ek fiilden sıfat türeten kullanılan ek olup, ilk hecenin anlamına göre nesnenin aşağıdaki gibi işaretlerini açıklar:

a) İlk fiilin ifade ettiği hareketi eylemi açıklar. Bu tür sıfatlar belli kurallara göre fiilden türetilir: *uukturma, düülükürtmө, eeliktirme, kıziktırma, oolukturma*.

b) Fiilden açıklanan eylemin sonucunda ya da ona benzer yapay ve ortaya çıkma niteliğini anlatır: *tordomo (koon), kırkma (tal), çiyime (kaş), örmö(kamçı), kırma (sakal)*.

c) İlk heceyle açıklanan eyleme (duruma) gelen niteliğini anlatır. Böyle sıfatlar kapalı ve benimsem ilişkiden yapılırlar: *ezilme (boyok), açılma (terez), eğilme (kum), asınma (kural)*.

Bu ek iki dilde fonetik bakımdan da benzer: Kırgızca *-ma, -me, -mö, -mo*; Türkçe *-ma/-me* şeklindedir: *yarma odun – carma otun, yapma çiçek – casalma gül, seçme meyve – tandalma cemiş, asma köprü- asma köpürö vb.*

-ındı eki. Kırgızcadada bu ek esasla açıklanan eylemin sonucunda ortaya çıkan durumu anlatır: *asırandı (bala), kesindi (cıgaç), ulandı (cip), tuundu (söz) vb.*

Türkçede bu ek kullanılmaz.

-gıs eki. Kırgız Türkçesi'nde bu ek esasla açıklanan anlamı yok sayar ve ona karşı gelen anlamı nesnenin durumu olarak gösterir. Bu yüzden karşılaştığında sıfatın anlamı anlamlı gelir: *ketkis (tak), bilingis (iş), öçkü (ömür), cetkis (oy) vb.*

Türkiye Türkçesi'nde bu ek *-gusuz, -güsüz* olarak kullanılır ve “etkisiz, verimsiz”¹ anlamları vardır: sawgüsüz “sevgisiz, istenmeyen» [Gabain 1988: 57]. Günümüzdeki Türkiye Türkçesi'nde bu şeklin yerine genellikle *-meyen, -maz* ekleri, Kırgızcadada ise olumsuz şeklindeki fiile eklenen *-gan* şekli kullanılır ve fiilin özel şekli olan zamire sahip olur: *gelmeyen adam – kelbegen kişi, tükenmez kalem – tügönbös // tügönböy turgan kalem, kırılmaz cam – sınbas // sınbay turgan aynek.*

-çaak eki Kırgız Türkçesi'nde fiil açısından açıklanan duruma bir şeyin hızlı, derin, fazla kayma olduğunu [KT 1996: 99-102], eylemin kişide süreklilik arz ettiğini anlatır. [Abduvaliyev, Sadıkov 1997: 109]: *taarinçaak kişi, uruşçaak koşuna, maktançaak kişi, uruşçaak koşuna, maktançaak bala, kızgançaak ayal, erinçecek ada Moskva*

Kırgız Türkçesi'nde *-çaak, -çek* eki az kullanılan ektir. Türkiye Türkçesi'nde *-çaak eki* bu türden fonetik varyantta kullanılmaz. Bu ekin Türkiye Türkçesi'ndeki karşılığı çoğunlukla *-gan* eki, bazen de *-ınç, -ınçig, -ınçig;* *-gaç* ekleridir: *alınğan - tarinçaak, çekingen - uyalçaak, kışkanç – kızgançaak – gaç: utan-gaç (kız) – uyalçaak (kız) vb.*

-gan şekli **-gan, -gen/ -kan/ -ken** olup, 4 şekilde kullanılır ve kullanılan ek sayılır. Önce zamir eki olursa, şimdi nesnenin durgun sıfatını anlatır ve sıfatı türeten ek olmuştur: *köyün dövüşken horozları – ayıldın uruşçaak korozdoru, sıkılğan, çekingen – uyalçaak, tartınçaak, unutkan - unutçaak.*

-ınkı az kullanılan ek açıklanan durumla nesnenin karşılaştığını ve öyle değiştiğini gösterir: *cüdünkü, azınkı, basınkı, kaçınkı, kötörünkü, öçünkü, kubarınkı, bozorunku.*

Kolhozçuların cüzdörü carık, könüldörü kötörünkü (K.B.). *Sadır murunkuga karaganda bir az cüdünkü tartıp kalğan* (K.P.).

-ınkı eki de Türk dilinde bu türden fonetik varyantta kullanılmaz. Böyle anlamlar bazen Türkçede, **-gın /-gin/ -gun/ -gün** eki olarak verilir. Yukarıdaki *-gan* ekinin bir türü, ama ondan farklıdır ve bu kullanılan eklerden sayılır. *-gın* eki çoğunlukla bir heceli doğal fiillere eklenir: *yorgun – çarçagan, çarçankı, durgun – 1. tınç, toktoo; 2. Toktop kalğan, basınkı.*

-gın ekli sıfatlar *-(y)an, -mış* ekli sıfat-fiillerle eş anlamlıdır: *Olgun // olmuş elma - bışkan // bışık alma* [Sadıkov, Sagınbayeva 2010: 341].

¹ A. Von Gabain Eski Türkçenin Grameri'nde “-gusuz, -güsüz” eklerini fiilden sıfat yapan “-guluk” ekinin olumsuzu olarak gösterir ve eki de fiilden sıfat türeten ek kategorisinde değerlendirir. Ancak Türkçenin grameri hususunda çalışan birçok bilim adamına göre bu ek “isimden isim” türeten ekler arasındadır. Von Gabain'in görüşü için bk. (Gabain, 1988: 57).

-*ış* az kullanılan ek esasla açıklanan anlamla nesnenin ortasında genelliğin ve ilişkinin aynı olduğunu işaret olarak gösterir: *taaniş* (kişi), *okşoş* (buyum).

Bu ek Türkçede yoktur. Onun anlamı bazı yerlerde Türkçede *-dik*, *-a* ekleriyle karşılanır: *tanı-dik* (aile)- *taniş üy-bülö*, *bil-dik* (kimseler) – *bilgen* (biröölör); *-a*: *sap-a* (yol) – *buruluş col*. Sıfatları yaparken *-dik*, *-a* ekleri etkisiz olur.

Türkçedeki *-dik* eki anlam açısından çoğunlukla Kırgızcadaki zamirin *-gan* şekline uygun gelir. Zamirleri türetmede aktif bir ek olarak kullanılır. Bu ek fiilin olumlu şeklinden daha çok olumsuz şeklinde karşımıza çıkar ve fiilin geçmiş zaman durumu ile birlikte sıfatı türetir: *okuma-dık* (kitap) – *okubagan kitep*, *gezme-dik* (kent)- *kıdırbagan şaar*, *işitilme-dik* (öykü) – *ukpagan angeme*, *söylenme-dik* (söz) – *aytpagan söz* [Ediskun 1993: 149].

-anak//anaak az kullanılan bu ekle türetilen sıfat anlam açısından *-kalak*, *-kalan* ekleriyle türetilen sıfata (şaşkalan, şaşkalak) benzer, ama *-anak* eki eklenen kelime çoğunlukla hayvanlara ait hareketleri anlatır: *tebeneek*, *süzönök*, *kabanaak*, *tişteneek*, *kaçanaak*.

-gak eki esas olarak harekete dayalı yapılan sıfatları gösterir: *sorgok adam*, *taygak col*.

Türk Türkçesi'nde *-ış*, *-anak*, *-anaak*, *-gak* ekleri böyle fonetik varyantlarda kullanılmaz.

-gıç Seyrek kullanılan *-gıç* eki, hareketin gösterdiği varlığın yetenekli olduğunu, hareketi yapmayı bildiğini ve onunla ilgili olduğunu" anlatır: *körsötküç* (kural), *kötörgüç* (maşına), *sezgiç* (insan).

-gır eki hareketin işaret ettiği varlığın (çoğunlukla insan) yetenekli olduğunu gösterir: *algır* (taygan), *ötkür* (cigit).

Kırgız dilindeki *-gıç*, *-gır* eklerinin anlamı Türkçede *-ici*, *-gaç/geç*, *-gıç/-giç/ -guç/ -güç* ekleridir. *yırt-ıçı* (kuş)- *cırtkıç kuş*, *kes-ici* (silah) – *keskiç kureal*, *yüzgeç* – *süzgüç*.

-ici - kullanılan, *-gaç/geç*, *-gıç/-giç/ -guç/ -güç* – “etkisiz, verimsiz” ekler.

-kalak//kalan ekleri gösterdiği varlığın harekete hızlı, çabuk geçtiğini, bu hareketin onun karakteri olduğunu anlatır: *şaşkalak//şaşkalan* (adam) (acele eden insan). Türkiye Türkçesi'nde bu ekin fonetik varyantı yok.

(-i)li, *(-i)li*, *-(u)lu*, *-(ü)lü* eki – Türkiye Türkçesi'nde fiilden sıfat türeten ve çok kullanılan bir ektir. Kırgızcada ise nadir kullanılır: *yazılı* - *cazıluu*, *etkili* - *egilüü*, *örtülü* - *cabık*, *döşeli* - *töşölüü*, *saklı* - *bekitilgen*, *yüklü* - *cüktölgön*, *bağlı* – *buulgan*.

Türkiye Türkçesinde sıfat türeten *-LI* ekine karşılık Kırgız Türkçesinde *-luu* eki kullanılmaktadır. Bu ek çoğu dönemlerde Kırgızcada *-gan* şeklinde zamir olarak çevrilir ve bu anlam Türkiye Türkçesi'nde de sezilir: *döşeli* // *döşelen* [Sadıkov, Sagınbayeva 2010: 340].

Yukarıda incelenen eklerden başka Kırgız Türkçesi'nde fiilden sıfat türeten başka ekler de vardır: *-ım*: *acıırım iş* – *farklı iş*, *bışırım et* – *ızgara et*; *-gıl*: *kirgil suu* – *kirli suu*, *akçıl daam* – *ekşi tat*, *koçkul tūs* – *koyu kırmızı*; *-kool*: *moskool kişi* – *tam adam*, *urtaal nesre* – *meşgul şey*; *-ıl*: *çaşıl şiber* – *yeşil çayır*, *cenil cük* – *hafif yük*; *-çük* *süymönçük böbök* - *en sevdiğim çocuk*; *-gaç*: *kıygaç kesindi* - *eğri çubuk*; *-ın*: *agın suu* – *akan/akar su*, *bütün cumurtka* – *bütün/tam yumurta*, *saan uy* – *binlerce/sayısız inek*, *uzun çaç* – *uzun örgü*; *-ar*: *canar too* - *büyük dağ*; *-ka*: *kıska col* – *kısa yol*, *kırka too* – *sayılı dağ*; *-şı*: *caşkış bala* - *iyi çocuk*; *-kıs*: *tankıs buyum* – *az şey*; *-tik*: *cantık cer* - *eğimli arazi*; *-şık*: *kıyşık söz* – *çaprik göz*; *-ız*: *semiz et* - *yağlı et*, *tıgız kalk* – *sık halk*; *-gay* *ıngay cer* – *uygun yer*, *calakay münöz* – *iktidarsı doğa*; *-kaak*: *cabışkaak kiyim* - *yapışkan giysi*, *ileşkeek celim* - *yapıştırıcı tutkal* [Abduvaliyev 2008: 111].

Türk Dilinde çok nadir kullanılan ekler aşağıdakiler: *-sal*: *uy-sal* (çocuk) – *ilberinki* (bala)

-van: *yay-van* (tabak) – *calpak* (tabak); *-si*: *sin-si* (hareket) – *tımızın* (araket); *-a*: *sap-a* (yol) - *buruluş* (col); *-i*: *dikil-i* (taş) – *turguzulgan* (taş); *-ı*: *sayıl-ı* (günler) – *sanaluu* (kündör); *-ı*: *aşır-ı* (hareket) – *aşıkça* (araket); *-ü*: *götür-ü* (fiyat) – *kötörülgön* (baa); *-gaç*: *utan-gaç*

(kız) – uyalçaak (kız); –ağan: ol-ağan (işler) – bolor (işter); –eğen: piş-eğen (fasulye) – bışkan [Ediskun, 1993: 152; Ergin, 2000: 257-262]. -(i)n/-(i)n/ -(u)n/ -(ü)n/ ekleri anlam açısından -gın ekine yakın: Sayın, saygın- yurmattuu, saymak - urmatta, sıyla, yorgun - koyu, kalın, yoğmak - kalında; -gaç/geç, -gıç/-gıç/ -guç/ -güç/ ekleri. Yüzgeç – süzgül, yüzmek – süz, utangaç - uyalçaak, uyan, utanmak- uyal; -(i)nç /-(i)nç/ -(u)nç/ -(ü)nç/ ekleri: Korkunç-korkunuçtuu, gülünç – külkülüü, kıskanç – kıskanççaak; -i/-i/ -u/-ü/ ekleri: Sıkı - tar, мыгыз, dolu – toluk, ayrı -bölök, ayrılmak - acıratuu. [Sadıkov, Sagınbayeva 2010: 341].

Fiile, fiilden kelime türeten ekler eklenirse, fiilin hareket ve zaman anlamı kaybolur ve belli etme/niteleme anlamı üstünlük kazanır, bu kelime isimle bağlanarak onun esas niteleyicisi olursa sıfat görevini yerine getirmiş kabul edilir. Böyle ekler fiilden sıfat türeten ekler olur ve Nasıl? Hangi? Sorularına cevap verir.

İncelemeye alınan bilgilere göre, akraba iki dildeki fiilden sıfat türeten eklerin arasında genellikle benzerlik olmakla birlikte bazı farklılıklar da yer alır. Akraba iki dildeki benzerlikler mana bakımından olup iki dilde de aynı fiilden türetilen sıfatlar çoğunla aynıdır ve eşdeğerlerini de görmek mümkündür. Bu fiiller şekil bakımından başka başka şekillerde olsalar da anlamları çoğunlukla aynıdır.

Örneğin, Kırgızcadaki –ın ekiyle türetilen sıfata Türkçedeki –r ekiyle türetilen sıfatlar aynıdır: agın suu- ak-(a)r su vb. Burada fonetik açıdan uygun gelen ekler de vardır. Onlara Kırgız Türkçesi ma/ -me // Türkiye Türkçesi ma/-me; Kırgız Türkçesi –ık, -ik, -uk, -ük; -ак, -ек, -ок, -ök // Türk –k, -(i)k, -(i)k, -(u)k, -(ü)k, -(a)k, -(e)k, Kırgız Türkçesi -gaç/-gıç, -gıç, -guç, güç/ -kıç, -kiç, -kuç, -küç // Türkiye Türkçesi -gaç/geç, -gıç/-gıç/ -guç/ -güç; Kırgız Türkçesi -ın, -an, -ün, -un // Türkiye Türkçesi -an, -en, -un, -ün ekleri vardır.

Bütün bu benzerliklere karşın, her iki dilin kendine has özellikleri de bulunmaktadır. Bunlardan birincisi sesin yapısı bakımından farklılık, ikincisi ise bazı eklerin varyantlaşma oluşturmamış olması ve sadece o dildeki şeklinin olması gibi farklılıktır. Mesela Türkiye Türkçesi'nde –van, -sal, -si vb. ekler Kırgız Türkçesi'nde yokken, Kırgız Türkçesi'nde yaşayan –ındı, -çaak, -anak, -ınkı vb. ekler de Türkiye Türkçesinde yoktur. Üçüncü olarak bazı ekler bir dilde fiilden sıfat türetirken, diğer dilde aksine isimden sıfat türetmektedir. Mesela Türkiye Türkçesinde –a, -ı, -(i)nç ekleri fiilden sıfat türetirken, Kırgız Türkçesi'nde isimden sıfat türetirler.

KAYNAKÇA

Abdurahmonov F.A., Şoabdurahmonov Ş.Ş., Hociyev A.P. Özbek tili grammatikası. 1.

Tom. Toşkent: 1975.

Abduvaliyev İ. Kırgız tilinin morfologiyası. Bişkek: 2008.

Abduvaliyev İ., Sadıkov T. Azırkı kırgız tili: morfologiya. Bişkek: 1997.

AKAT – Azırkı Kırgız adabiy tili. Bişkek: Avrasya press, 2009.

Atabey İbrahim vd. Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri. Ankara: Yargı yayınevi, 2005.

Cunakunova G. Türkçö-kırgızça sözdük. Bişkek: 2005.

Davletov S., Kudaybergenov S. Azırkı kırgız tili: morfologiya. Frunze: 1980.

Ediskun Haydar. Türk Dilbilgisi. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1993.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 52

Kasım – Aralık 2015

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

- Ergin Muharrem. Türk Dili. İstanbul: Bayrak Yayınları, 2000.
- Gabain A.Von. Eski Türkçenin Grameri. Ankara: 1988.
- GSB - Grammatika sovremennogo başkirskogo literaturnogo yazıka. Moskva: Nauka, 1981.
- Hengirmen Mehmet. Türkçe Temel Dilbilgisi. Ankara: Engin Yayınevi, 1999.
- Hidirova Ç.H. Kırgız tilindegi atooçtuqtar. Bışkek: 2006.
- Kononov A.N. Grammatika sovremennogo turetskogo literaturnogo yazıka. M: AN SSSR, 1956.
- KT – Kırgız Tili. Bışkek: 1996.
- Özkan Mustafa, Tören Hatice, Esin Osman. Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2006.
- Sadıkov T., Sagınbayeva B. Kırgız cana türk salıştırma grammatikasının negizderi Bışkek: 2010.
- Tadıkin V.N. Priçastiye v altayskih yazıkah. Gorno-Altaysk: 1971.
- Türkçe Sözlük. Ankara: TDK Yayayınları, 1998.
- Vinogradov V.V. Russkiy yazık. Mjskva: Vışşaya şkola, 1986.
- Yudahin K.K. (Akt., Abdullah Taymas). Kırgız Sözlüğü. 1-2 cilt. Ankara: TDK Yayınları, 1994.
- Yudahin K.K. Kırgızça-orusça sözdük. Bışkek: 1985.